

DINKO KOVAČIĆ

Rekapitulacija

Galerija umjetnina, Ulica kralja Tomislava 15, Split
15. svibnja - 11. lipnja 2017.

Životopis

Dinko Kovačić rođen je u Splitu 1938. godine. Gimnaziju je završio u Splitu 1957. godine. Arhitektonski fakultet završio u Zagrebu 1963. god. Radi u arhitektonskim biroima Tehnogradnja i Lavčević od 1994. godine. Od 1994. do 1999. godine radio je kao profesor na Arhitektonskom fakultetu u Zagrebu. Bio je voditelj ljetne škole arhitekture u Bolu od 1995. do 2010. godine u organizaciji Arhitektonskog fakulteta u Zagrebu. Za svoj rad primio je niz javnih priznanja i nagrada:
1974. Nagrada 8. Zagrebačkog salona
1974. Republička nagrada "Borba"
1974. Nagrada "Vladimir Nazor"
1976. Nagrada Grada Splita
2001. Nagrada "Drago Galić"
2002. Nagrada "Slobodna Dalmacija"
2003. Plaketa Grada Splita
2004. Nagrada HAZU
2004. Nagrada Grada Splita za životno djelo
2011. Nagrada "Vladimir Nazor" za životno djelo
Redoviti član HAZU postaje 2006. godine.

nakladnik Galerija umjetnina za nakladnika
Branko Francesch tekst akademik Dinko Kovačić
likovni postav izložbe Krešimir Borzić ovl. arhitekt i akademik Dinko Kovačić **fotografija** Pero Dragičević, Damir Fabijanić, Dinko Kovačić, Asja Lujčić, Ivan Martinac, Branko Ostojić, Dražen Peraić, Ivo Pervan, Edo Šegvić, Ante Verzotti, Damir Kalogjera, Krešimir Borzić **grafičko oblikovanje** Viktor Popović **financijska potpora** realizacija izložbe i tisak kataloga omogućeni su sredstvima Grada Splita, Služba za kulturu, umjetnost i staru gradsku jezgru, Ministarstva kulture RH, Splitsko-dalmatinske **sponzori** Bretanide Sport & Wellness Resort, Orbico d.o.o.

01	02	03	04	11
			05	
	06	08	09	
	07		10	

- 01 Stambena ulica Braće Borozan (koautor M. Zorić) Split, 1973.
- 02 Opskrbni centar, ulica Dinka Šimunovića Split, 1977.
- 03 Hotel Bretanide Bol / Brač, 1986.
- 04 Osnovna škola Žrnovnica, 1985./1990.
- 05 Srednjoškolski centar Split, 1992.
- 06 Obiteljska kuća Stupalo Split, 2000.
- 07 Komercijalno distribucijski centar Tvornice duhana Rovinj Split, 2001.
- 08 Ekonomski fakultet Split, 2001.
- 09 Stambeni objekt Rovinj, 2007.
- 10 Obiteljska kuća Vučević Split, 2007.
- 11 Ekonomski fakultet Split, 2001.

DINKO KOVAČIĆ
Galerija umjetnina, Split
15. svibnja - 11. lipnja 2017.

TRAŽIO SAM DOGOVOR I MJERU, DOGOVOR IZMEĐU SUVREMENOSTI I TRADICIJE I MJERU IZMEĐU ZADOVOLJSTVA I SREĆE

U Splitu, listopad 2014.
Dinko Kovačić

O ARHITEKTURI

U svakoj konačnici sreća je cilj. Na tom putu do sreće arhitektura odrađuje značajnu dionicu. Nije njezina zadaća šepurenje ili traganje za isključivom ljepotom, kako joj se često pripisuje, već da ljudima stvori preduvjete za sretan život i još, ali baš još, da se u njoj pohranjuje povijest. Od arhitekture se očekuje da u njoj ostanu zauvijek zapisana sva događanja u ljudima i društvu.

O UMJETNOSTI
Umjetnost nije programirana proizvodnja, ona se dogodi, poput aure se napne tek iznad postignutog sklada. Prestaje tamo gdje zavlađa vještina.

O PROSTORU
Velika je istina, da je prostor ravnopravan čimbenik u kreiranju raspoloženja, te je od njega za očekivati da sudjeluje i podržava. Očekuje se događanje.

Jedino zajedno sa ljudima on dobiva puni smisao. Isključiti prostoru ljude, isto je, što i šumi oduzeti ptice. Stoga neka se ne predstavlja bridom, nego aureolom. Neka se čuva opterećenja našom taštinom, jer prostor mora biti slobodan i točan, točan kao cipela. Za ne zaboraviti je i lastavica, jer ona nema taštine,

a ima blata kao blata, pa opet gradi samo onoliko koliko joj je stvarno potrebno.

O PROJEKTIRANJU
Proces projektiranja, svaki put ispočetka, doživljavam kao putovanje u nepoznato. Baš uzbudljivo. Radost iščekivanja. Značilo bi to, u najkraćem, prebiranja po tisuću pitanja, iznalaženje što boljih odgovora te uspostavljanje niza dogovora među njima. Podijelio bih ja taj proces u tri dijela. Najprije znanje, pa uvjerenje, koje se transformira u oduševljenje. Oduševljenje, to jedino stanje iz kojega smijemo djelovati. Prećacem se do cilja ne stiže.

O SPECIJALIZACIJI
Specijalizaciju u arhitekturi ne priznajem. Nagomilano znanje, što priječi uzlet u onaj čudesan svijet oduševljenja. Vodi nas u vještinu što će nas zasigurno udaljiti od istinske umjetnosti i njene nadgradbene uloge.

Ne idi putom koji je utrt
već idi tamo gdje puta nema
i ostavi svoj trag.
—
Jure Franičević Pločar

O PRISTOJNOSTI
I opet, kuće su kao i ljudi, pristojnost je naša zajednička nezaobilazna obveza, baš kao što se od ljudi očekuje da se prilagode došavši u novo društvo, pristojnost nalaže prostoru – arhitekturi da poštuje, da se uklopi, i tako stvori nov, skladan ambijent. U takozvano uklapanje kontrastom sumnjam, ima tu nešto narciso-

idno ili drsko. I kuće, baš kao i ljudi, mogu biti stranci.

O LJEPOTI
Ista riječ za dva potpuno različita značenja. Osamostaljena ljepota, taj hladni isprogrimirani glanc, prepun dizajna (a dizajn u arhitekturi samo je kao začin u hrani i ništa više). Linija manjeg otpora i sama sebi svrha. Ona postaje agresivna besmislica – privid, te služi samo lakomoj, ishitrenoj promociji. Znam, ta osamostaljena ljepota ubija dugoročno. Kuće su kao i ljudi, i one mogu biti samo lijepe. Prava ljepota odsjaj je istine, proizašla iz dobrote. Kao djevojka.

O VREMENU

Vrijeme o profita. Vrijeme je uznapredovalo otuđenja i izbljedjelih odnosa među ljudima. Danas žive surogati, a izglacana će površina lako zamijeniti suštinu. Vrijeme je kad pohlepna svijest zanemaruje potrebe suptilne podsvijesti.

Ovo vrijeme zateklo je neke ljude etički i moralno nepripremljene. Funkcioniraju oni po rubu pravnih i moralnih normi. Njihove nabujale financijske moći nadilaze kvalitetu njihovih želja. Život im postaje parada, a kuća pozornica. Sfera je to objesti. „Žuti“ ljudi. Gledam ih, i katkad ne znam, jesu li oni istinu ljudi, ili su samo zabilježeno vrijeme.

Vrijeme je kad jeftino zadovoljstvo može namjestiti sreću.

O INVESTITORIMA
„Dogovor kuću gradi“ stara je izreka. Formula je to za arhitekturu. Samo iskrenom dobromajernošću i suradnjom, a pritom strogo se pazeći osobnog koristoljublja u ime promidžbe, postići će se cilj. Kao provjera i potvrda postignutoga, i nadasve kao nagrada za učinjeno bit će istinsko prijateljstvo. Ako se vrhunci našeg neba spoje, naša će kuća dobiti krov.

O ZAŠTITI
Izuzetan i odgovoran zadatak. I opet mjeriti mjeru. Da li naguravati neprimjerene, prostoru nepoznate, sadržaje u ime očuvanja, zar i to nije oblik nasilja? Treba biti selektivan i mudar, jer ako su kuće kao i ljudi, zajednički su im životi i zajedničke su im sudbine, pa zar i one nemaju pravo na dostojanstvenu smrt? Ni svaki čovjek ni svaka kuća nisu povijest. Očuvanje baštine ne podrazumijeva konzervirati. Pitam se: „ Da li je punjeni golub ptica?“

Mislim i znam – punjeni golub nije ptica. Samo dosljednom pristojnošću, dosljednom suvremenošću i nadasve poštovanjem, može se odgovoriti čak i najsuptilnijim zahtjevima i mjesta i vremena.

O STUDENTIMA
Trag mene u njima najvrjednije je što sam napravio u životu, a poštovanjem i tako pristuonom zahvalnošću oni to potvrđuju. Prigodom neke moje nagrade primio sam puno telegrama. Jednoga sam izdvojio. Pisalo je : „Iskrene čestitke. Vaši ponosni i produžeci.“ Tako su se potpisali moji bivši studenti i to

mi je najveća nagrada. Puno im hvala.

Upozorio sam ih da u ime osobne promocije ne rasipaju tuđi novac, nadasve da se ne poigravaju sa tuđim sudbinama.

Upozorio sam ih : „Nemoj crtati blagovaonicu, crtaj ručak.“, jer kuća mora biti, sama po sebi, uputstvo za korištenje.

Upozorio sam ih da je svjesna koruptivnost savjesti pogubna za arhitekturu. I još, da je proizvodnja radosti najvažnija proizvodnja na svijetu.

A što bih jedino
potomcima htio
namrijeti u baštinu
bila bi VEDRINA
kristalna kocka vedrine.
—
Tin Ujević

O STAMBENOJ ARHITEKTURI
Prepoznato je fatalno otuđenje. Otuđenje kao posljedica izbljedjelih odnosa među ljudima. U poštanskim sandučićima jednoga nebodera osvanulo je pismo: “Živim na šesnaestom katu, star sam, molim vas dođite me posjetiti. (Split 3).” Taj vapaj bio je alarm i upozorenje arhitektima da im je zadaća prostorom poticati odnose među ljudima. One u obitelji, u susjedstvu, pa i one u gradu. Ne zaboravimo da su sve naše ljudske vrijednosti čak i mjerljive samo količinom i kakvoćom naših odnosa i da vrijedimo onoliko koliko nas ima u drugim ljudima.

O TURISTIČKOJ ARHITEKTURI

I opet isti pojam za potpuno različite namjene.

— Potreba za istinskim odmorom (kako reče Neruda: “...Hoću odmor od kamena i vune”)

— Potreba za pokazivanjem, nastupom i paradom
Zavičajnost ili univerzalnost, materijalno ili duhovno.

Kako naći dogovor i mjeru?

Dogovor i pomirenje između suvremenosti i tradicije. Dakle točno odmjerenu mjeru između prostog internacionalizma i patetičnog regionalizma. Internacionalizam vodi k prostoj bezličnosti, a regionalizam nas lako zavede, pa onda odvede u arhitektonski kič. Taj fatalni kič, koji svojom razgradbenom ulogom stoji spram nadgradbene uloge istinske umjetnosti.

Dogovor između inzistirane ljepote, koju nalaže pet zvjezdica, sa skladnim šarmom dobroga starog zavičaja.

Dogovor ili kako uvjeriti maslinu da će zajedno s ljepoticama i betonom (moto mojega projekta za hotel Bretanide u Bolu bio je: “Maslina je betonu obećala da će rasti ravno.”).

Dogovor ili kako uskladiti otmjenost prostora najviše kategorije s lakoćom toplog, ludog, okruglog ljeta.

Dogovor između suštine odmora i glamura pozornice.

Dogovor između zadovoljstva i sreće.

—

O ARHITEKTURI ŠKOLA
Jedna djevojčica u zadaći na temu“Moja škola” napisala je: “Napišite na ulazu sretno, kao rudarima kad ulaze u rudnik.”

Kakva teška optužba i upozorenje.

Na jednom mojem predavanju, dok je na platnu bio moj Ekonomski fakultet, jedan čovjek zapita: “Od čega su napravljene Vaše kuće?”. Odgovorio sam:“Od kamena, betona, stakla”, i nastavio sam, “od mladića, od djevojaka, i osmijeh je materijal kojim ja gradim kuću.” Kao definicija. Tada mi je postalo jasno čime sam se bavio čitav život.

—

O GROBLJU
Ceremonija pogreba. Rastanak ili pozdrav? Prostoru za tugu zadaća je podržati svečanost trenutka i dostojanstvo događanja. Od ceremonijalnih prostora na groblju baš to očekujemo, podršku tom suptilnom raspoloženju trenutka, kada će se raslojiti čovjek. Kada će bezvrijedno tijelo zemlji, duša će, vjerujemo, nebu, a Čovjek? Čovjek se nastavlja u ljudima, u ljubavima, u prijateljstvu i u svima koji su prisutnošću sagradili raskoš ceremonije.

Znam da se ne može arhitekturom mijenjati svijet, ali jednako tako znam da na putu prema sreći arhitektura odrađuje važnu dionicu. I još znam da ljudi, družeći se s prostorom, postaju bolji. Na nama, arhitektima je, da htijenjem, znanjem i savješću podržavamo to prijateljstvo.

Jedna studentica mi je pričala o klaviru i reče: “Klavir stoji crn i nijem u kutu sobe sve dok mu ne priđe kvalitetno pripremljen čovjek. U tom trenutku nastaje glazba.” Pomislio sam: “Ne stanuje glazba u klaviru, kao što ni pjesma nije u odštampanim slovima knjige.” Sada znam da su glazba i pjesma, a dodat ću još, i arhitektura, čuda koja nastaju tek u trenutku kvalitetnoga spoja. Baš to zajedništvo čovjeka i prostora nadilazi sve potrebe i funkcije i forme. Postaje život. Pa je to zajedništvo jedini program za svaku arhitekturu.

Mala kuća ispod drveća na jezeru,
od krova se diže dim.
Nema li dima,
kako bi tužne bile
kuća, drveće i jezero.
—
Bertolt Brecht

